

Η Angela Davis (1944-) υπήρξε μέλος της οργάνωσης για τα πολιτικά δικαιώματα των μαύρων SNCC (Student Nonviolent Coordinating Committee), απ' όπου και αποχώρησε λόγω διαφωνιών για τον ρόλο των γυναικών στην οργάνωση. Το 1968 μπήκε στο Κομμουνιστικό Κόμμα (παρέμεινε μέχρι τα τέλη του '80) και συνδέθηκε με τους Μαύρους Πάνθηρες. Το 1969 έγινε επίκουρη καθηγήτρια στο πανεπιστήμιο του Λος Άντζελες, απ' όπου απολύθηκε το 1970 λόγω της συμμετοχής της σε αποστολή του ΚΚ στην Κούβα. Προς τα τέλη του 1970 μπήκε φυλακή για την υπόθεση των Αδελφών Σολεδάδ, αφού πρώτα είχε περάσει στην παρανομία ούσα επικηρυγμένη από το FBI. Στη δίκη που έλαβε χώρα το 1972 αθωώθηκε, γεγονός που μετρήθηκε ως νίκη του μεγάλου κινήματος αλληλεγγύης, που αναπτύχθηκε στο πρόσωπό της. Πλέον είναι καθηγήτρια στο πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια και ασχολείται ενεργά και σταθερά ενάντια στο σωφρονιστικό σύστημα των ΗΠΑ. Έχει γράψει αρκετά βιβλία, με κάποια από αυτά να έχουν μεταφραστεί και στα ελληνικά, ανάμεσα στα οποία είναι το *Γυναίκες, Φυλή και Τάξη* (1981) που κυκλοφορεί από την γυναικεία ομάδα Μιγάδα και το Αρχείο '71, το *Αν αυτοί έρθουν την Αυγή, Αυτοβιογραφία* (1972), το *Women Culture & Politics* (1990) κ.α.

Θα μπορούσαμε να φτάσουμε στο παρακάτω άρθρο της Angela Davis από πολλές διαδρομές, όμως «έπεσε στα χέρια» μας από τη βιβλιογραφία της Federici στο *Πέρα από την επιφάνεια του δέρματος*. Στο βιβλίο αυτό η Φεντερίτσι αφιερώνει ένα κεφάλαιο στην παρένθετη μητρότητα παίρνοντας θέση στην εν εξελίξει διάσπαρτη κοινωνική συζήτηση. Ταυτόχρονα μας παραπέμπει σε μια προγενέστερη δουλειά επί του ζητήματος, αυτή που ακολουθεί παρακάτω, της A. Davis η οποία καταγράφει τι συνέβαινε τη δεκαετία του '90 στις ΗΠΑ γύρω από τις τεχνολογίες αναπαραγωγής, την παρένθετη μητρότητα και τον ρατσισμό που υφίσταντο συγκεκριμένα γυναικεία σώματα από τις πολιτικές αναπαραγωγής.

Δεδομένης της υπόθεσης των Χανίων, τον Αύγουστο του '23, με την κλινική ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, και τόσων άλλων αντίστοιχων κλινικών που απλά δεν έχουν γίνει ακόμη γνωστές, θεωρούμε ότι η παρούσα μετάφραση επεξεργάζεται τα βασικά εργαλεία που χρειαζόμαστε ώστε να στεκόμαστε πολιτικά απέναντι στο ζήτημα αυτό, το οποίο επανέρχεται στην δημόσια συζήτηση με διάφορους τρόπους, είτε άμεσα μέσα από «διαλευκάνσεις υποθέσεων εμπορίας παιδιών» είτε έμμεσα μέσα από το «δημογραφικό πρόβλημα» και το «μητρικό ένστικτο».

Λόγω της έκτασης του εν λόγω άρθρου η μετάφρασή του παρουσιάζεται σε δύο τεύχη, αυτό που κρατάτε στα χέρια σας και το προηγούμενο.

Μετάφραση / μέρος β'

Παρένθετες και απόκληρες μητέρες: Ρατσισμός και Πολιτικές Αναπαραγωγής τη δεκαετία του '90

της Angela Y. Davis

[Το παρόν άρθρο πρωτοδημοσιεύθηκε στο βιβλίο με τίτλο *It Just Ain't Fair: The Ethics of Health Care for African Americans*, Annette Dula και Sara Goering, 1994]

[...] Ωστόσο, η άνοδος της μονογονεϊκής μητρότητας δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως συνώνυμη με την πτώση της πυρηνικής οικογένειας στις κοινότητες των μαύρων, απλά και μόνο επειδή είναι εξαιρετικά αμφισβητήσιμη η πρόταση ότι υπήρχε εξ αρχής μια τέτοια αδιαμφισβήτητη δομή όπως η πυρηνική οικογένεια. Ιστορικά, οι οικογενειακές σχέσεις εντός των μαύρων κοινοτήτων σπάνια συνέπιπταν με το παραδοσιακό πυρηνικό μοντέλο. Η πυρηνική οικογένεια, στην πραγματικότητα, είναι μια σχετικά πρόσφατη διαμόρφωση, αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την ανάπτυξη του βιομηχανικού καπιταλισμού. Πρόκειται για μια ρύθμιση της οικογένειας που κάνει γρήγορα την πρότερη, αν και περιορισμένη, ιστορική της βιωσιμότητα: επί του παρόντος, η πλειοψηφία των οικογενειών στις ΗΠΑ, ανεξάρτητα από το αν ανήκει σε μια συγκεκριμένη πολιτιστική ή εθνοτική ομάδα, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «πυρηνική» με την παραδοσιακή έννοια. Λαμβάνοντας υπ' όψιν τον έμφυλο καταμερισμό της εργασίας στον πυρήνα του πυρηνικού μοντέλου, ακόμη και αυτές οι οικογένειες που αποτελούνται από τον πυρήνα μητέρα-πατέρας-παιδιά συχνά αναφέρονται ευρέως ως «πυρηνικές οικογένειες»- δεν συμμορφώνονται, αυστηρά μιλώντας, με το πυρηνικό μοντέλο. Το ολοένα και πιο διαδεδομένο φαινόμενο της «εργαζόμενης μητέρας», εν αντιθέσει με τη σύζυγο/μητέρα, της οποίας οι οικονομικές ευθύνες περιορίζονται στο νοικοκυριό και τα παιδιά, έρχεται σε πλήρη αντίθεση και καθιστά αναχρονιστικό το μοντέλο της πυρηνικής οικογένειας. Δεν υπάρχουν πλέον πολλές μητέρες που μένουν στο σπίτι από επιλογή· δεν υπάρχουν πολλές μητέρες που έχουν την πολυτέλεια να μένουν στο σπίτι, εκτός βέβαια αν επωφελούνται από τα ταξικά προνόμια που απολαμβάνουν οι πλούσιοι. Με άλλα λόγια, ακόμη και για εκείνους των οποίων η ιστορική πραγματικότητα αποτέλεσε τη βάση για την ανάδυση αυτού του μοντέλου πυρηνικής οικογένειας, το μοντέλο αυτό κάνει με γρήγορο ρυθμό την ικανότητά του να συγκρατεί και να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες κοινωνικές/οικονομικές/ψυχικές πραγματικότητες.

Με εξοργίζει το γεγονός ότι αυτή η απλοϊκή αντίληψη της υλικής και πνευματικής φτωχοποίησης της αφροαμερικανικής κοινότητας που έχει τις ρίζες της σε μεγάλο βαθμό

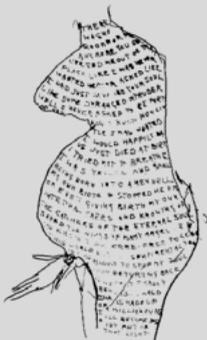
στην εφηβική εγκυμοσύνη είναι τόσο ευρέως αποδεκτό. Αυτό δεν σημαίνει ότι η εφηβική εγκυμοσύνη δεν είναι προβληματική. Είναι εξαιρετικά προβληματική· ωστόσο, δεν μπορώ να συμφωνήσω με τις αναπαραστάσεις της εφηβικής εγκυμοσύνης ως «το πρόβλημα». Υπάρχουν λόγοι που οι νεαρές γυναίκες μένουν έγκυες ή/και επιθυμούν την εγκυμοσύνη. Δεν νομίζω ότι πέφτω πολύ έξω όταν επισημαίνω ότι σε λίγες νεαρές γυναίκες που επιλέγουν την εγκυμοσύνη προσφέρεται ένα εναλλακτικό φάσμα ευκαιριών για αυτο-έκφραση και ανάπτυξη. Σ' αυτές τις γυναίκες έφηβες που έχουν τη δυνατότητα για ανώτερη εκπαίδευση, προσφέρονται υποτροφίες που να τους επιτρέπουν να σπουδάσουν σε κολέγια και πανεπιστήμια όπως το Le Moyne; Σ' αυτές τις έφηβες που επιλέγουν την εγκυμοσύνη προσφέρεται έστω κάποιο όραμα για καλά αμειβόμενες και δημιουργικές θέσεις εργασίας;

Είναι πραγματικά τόσο δύσκολο να κατανοήσουμε γιατί τόσες πολλές νέες γυναίκες επιλέγουν τη μητρότητα; Δεν είναι αυτός ο δρόμος προς την ενηλικίωση που τους επιβάλλεται ακόμα από τις παλιές αλλά επίμονες ιδεολογικές κατασκευές της θηλυκότητας; Η μητρότητα δεν ισοδυναμεί ακόμα με την ενηλικίωση της γυναίκας στη λαϊκή φαντασία; Οι νέες τεχνολογίες αναπαραγωγής δεν αναπτύσσουν περαιτέρω αυτή την εξίσωση της γυναικείας φύσης και της μητρότητας; Θα τολμούσα να πω ότι πολλές νεαρές γυναίκες παίρνουν συνειδητές αποφάσεις να αποκτήσουν παιδιά προκειμένου να πείσουν τον εαυτό τους ότι είναι ζωντανά και δημιουργικά ανθρώπινα όντα. Ως συνέπεια αυτής της επιλογής, χαρακτηρίζονται ταυτόχρονα ως ανήθικες επειδή δεν παντρεύονται τους πατέρες των παιδιών τους.

Επέλεξα να αναφερθώ στο αναπαραγωγικό ζήτημα της μονογονεϊκής μητρότητας μεταξύ των εφήβων, προκειμένου να τονίσω τον παραλογισμό της τοποθέτησης της μητρότητας σε έναν υπερβατικό χώρο -όπως κάνουν οι θεωρητικοί και οι ακτιβιστές κατά των εκτρώσεων- στον οποίο η ακούσια μητρότητα είναι εξίσου ιερή με την εκούσια μητρότητα. Σε αυτό το πλαίσιο, υπάρχει μια κραυγαλέα εξαίρεση: η μητρότητα μεταξύ των μαύρων και των Λατίνων εφήβων κατασκευάζεται ως ηθικό και κοινωνικό κακό - αλλά ακόμη και έτσι, τους αρνούνται προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές εκτρώσεις. Επιπλέον, οι έφηβες μητέρες δέχονται ιδεολογική επίθεση εξαιτίας της πρόωρης και φτωχής εισόδου τους στη σφαίρα της μητρότητας, ενώ οι πιο

μεγάλες, πιο λευκές και πιο πλούσιες γυναίκες πείθονται να αγοράσουν την τεχνολογία που θα τις βοηθήσει να επιτύχουν μια απολύτως εμπορευματοποιημένη μητρότητα.

Περαιτέρω αντιφάσεις στο σύγχρονο κοινωνικό καταναγκασμό προς τη μητρότητα -αντιφάσεις που έχουν τις ρίζες τους στη φυλή και την τάξη μπορούν να βρεθούν στο συνεχιζόμενο πρόβλημα της κακοποίησης στειρώσεως. Ενώ οι φτωχές γυναίκες σε πολλές πολιτείες έχουν ουσιαστικά χάσει την πρόσβαση στην έκτρωση, μπορούν να υποβληθούν σε στειρώση με την πλήρη οικονομική υποστήριξη της κυβέρνησης. Ενώ το «δικαίωμα» του να επιλέξουν τη χειρουργική στειρώση είναι ένα σημαντικό χαρακτηριστικό του ελέγχου των γυναικών επί των αναπαραγωγικών λειτουργιών του σώματός τους, η ανισορροπία μεταξύ της δυσκολίας πρόσβασης στις εκτρώσεις και της ευκολίας πρόσβασης στη στειρώση αποκαλύπτει τη συνεχή και επίμονη εμπλοκή του ρατσισμού στις πολιτικές αναπαραγωγής. Οι εκπληκτικά υψηλές -και συνεχώς αυξανόμενες- στατιστικές σχετικά με τη στειρώση των γυναικών από το Πουέρτο Ρίκο αποκαλύπτουν έναν από τους πιο δραματικούς τρόπους με τους οποίους τα σώματα των γυναικών φέρουν στοιχεία της αποικιοποίησης. Παρομοίως, τα σώματα ενός τεράστιου αριθμού στειρωμένων ιθαγενών γυναικών μέσα στα υποτιθέμενα σύνορα των ΗΠΑ φέρουν τα ίχνη μιας παράδοσης γενοκτονίας 500 χρόνων. Αν και δεν υπάρχουν ακόμη στοιχεία για τη στειρώση σε μεγάλη κλίμακα Αφροαμερικανών και Λατίνων εφήβων κοριτσιών, υπάρχουν τεκμηριωμένα στοιχεία για την προώθηση και τη χρηματοδότηση από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση πράξεων στειρώσεως νεαρών μαύρων κοριτσιών κατά τις δεκαετίες του 1960 και του 1970. Αυτό το ιστορικό προηγούμενο με πείθει ότι δεν είναι παράλογο να κάνουμε εικασίες για μια τέτοια μελλοντική δυνατότητα πρόληψης της εφηβικής εγκυμοσύνης. Ή -για να εμπλακούμε σε περαιτέρω εικασίες- της προσέλευσης, υγιών νεαρών φτωχών γυναικών, ένας δυσανάλογος αριθμός των οποίων πιθανότατα θα είναι μαύρες, Λατίνες, ιθαγενείς Αμερικανίδες, Ασιάτισσες, ή από τα νησιά του Ειρηνικού, για να χρησιμοποιήσουν ως φορείς εγκυμοσύνης για τις γυναίκες που έχουν την οικονομική δυνατότητα να αγοράσουν τις υπηρεσίες τους.

Η πλειοψηφία όλων των γυναικών στις φυλακές και τα σωφρονιστικά καταστήματα είναι μητέρες και το 7% - 10% είναι έγκυες.⁹ Από την άλλη πλευρά, τα γυναικεία σωφρονιστικά ιδρύματα εξακολουθούν να ενσωματώνουν και να αποκαλύπτουν δραματικά τους ιδεολογικούς δεσμούς τους με τη λατρεία της μητρότητας. Ακόμα και σήμερα, οι φυλακισμένες γυναίκες χαρακτηρίζονται «αποκλίνουσες», όχι τόσο λόγω των εγκλημάτων που μπορεί να έχουν διαπράξει, αλλά επειδή οι στάσεις και η συμπεριφορά τους θεωρούνται ως κραυγαλέες αντιφάσεις των επικρατούσων προσδοκιών -ιδίως στα συστήματα δικαιοσύνης και επιβολής του νόμου- για τη θέση των γυναικών. Είναι μητέρες που απέτυχαν να βρουν τους εαυτούς τους στη μητρότητα.

Από την έναρξη του βιομηχανικού καπιταλισμού, η «παρέκκλιση» των γυναικών κατασκευάστηκε με ψυχολογικούς όρους· ο τόπος φυλάκισης των γυναικών ήταν λιγότερο η φυλακή και περισσότερο το ψυχιατρείο. Για το λόγο αυτό, ο πληθυσμός των φυλακών και των σωφρονιστικών καταστημάτων είναι στην πλειοψηφία του ανδρικός και σε μειοψηφία γυναικείος, ενώ το αντίστροφο συμβαίνει στα ψυχιατρικά ιδρύματα. Ο στρατηγικός ρόλος της νοικοκυροσύνης στη δομή και τους σωφρονιστικούς στόχους των γυναικείων φυλακών περιστρέφεται γύρω από την αντίληψη ότι για να επανεντάξεις στην κοινωνία τις γυναίκες, πρέπει να τους διδάξεις πώς να είναι καλές σύζυγοι και καλές μητέρες. Οι ομοσπονδιακές φυλακές, όπως το Ομοσπονδιακό Αναμορφωτήριο Alderson για γυναίκες στη Δυτική Βιρτζίνια και τα κρατικά ιδρύματα όπως το Ινστιτούτο Γυναικών της Καλιφόρνια και το Μπέντφορντ Χιλς στην πολιτεία της Νέας Υόρκης προσπαθούν από αρχιτεκτονικής άποψης -αν και μηχανιστικά- να θυμίζουν την οικογενειακή ζωή. Αντί για κελιά υπάρχουν εξοχικές κατοικίες· εδώ οι γυναίκες ιστορικά έχουν «μάθει» πώς να κρατούν το σπίτι, να πλένουν και να σιδερώνουν τα ρούχα, να πλένουν τα πιάτα. Τι σχέση έχει αυτό με τις πολιτικές της αναπαραγωγής; Θα πρότεινα ότι υπάρχει κάτι που πρέπει να μάθουμε από την πρωτοφανή αντίφαση αυτής της έμφασης στην εκπαίδευση για τη μητρότητα μέσα σε ένα σύστημα φυλακών που αρνείται αδιάλλακτα να επιτρέψει στις φυλακισμένες γυναίκες να επιδιώξουν οποιαδήποτε ουσιαστική σχέση με τα δικά τους παιδιά.

Στο San Francisco Bay Area, υπάρχουν μόνο τρία εναλλακτικά ιδρύματα όπου οι γυναίκες που εκτίουν ποινές φυλάκισης μπορούν να ζήσουν με τα παιδιά τους: το Elizabeth Fry Center, το Mandela House και το Keller House. Και στα τρία μέρη μαζί, υπάρχει χώρος για περίπου 20 με 25 γυναίκες. Εν τω μεταξύ, χιλιάδες γυναίκες στην περιοχή υποφέρουν από την απειλή -ή την πραγματικότητα- να τους πάρουν τα παιδιά τους και να τα καταστήσουν προστατευόμενα του δικαστηρίου. Φυλακισμένες γυναίκες που παραδέχονται ότι έχουν προβλήματα με τα ναρκωτικά και επιδιώκουν να αποκατασταθούν συχνά ανακαλύπτουν

ότι οι παραδοχές τους αυτές χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικά στοιχεία για την ανικανότητά τους να είναι καλές μητέρες. Στις φυλακές και τα σωφρονιστικά καταστήματα όπου είναι έγκλειστες, κατά πάσα πιθανότητα διδάσκονται να είναι καλές μητέρες, ακόμη κι αν είναι ανίσχυρες να εμποδίσουν το κράτος να αρπάξει τα ίδια τους τα παιδιά. Με εξαίρεση μια μικρή μειοψηφία εναλλακτικών «σωφρονιστικών» ιδρυμάτων, όπου τα κοινωνικά στερεότυπα αμφισβητούνται (αν και στις περισσότερες περιπτώσεις, η ίδια η δομή της φυλάκισης παραμένει μη-αμφισβητήσιμη), η υποκείμενη ατζέντα αυτής της εκπαίδευσης στη μητρότητα είναι να μετατρέψει τις επιθετικές γυναίκες σε υποτακτικές και εξαρτημένες «μητέρες», των οποίων τα παιδιά προορίζονται να παραμείνουν χωρίς μητέρα.

Η διαδικασία μέσω της οποίας ποινικοποιείται ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού των νεαρών μαύρων, Λατίνων, ιθαγενών Αμερικανίδων, Ασιάτιδων και γυναικών του Ειρηνικού, μαζί με τις φτωχές Ευρωπαϊκές γυναίκες που, λόγω της συσχέτισής τους με τις έγχρωμες γυναίκες, θεωρούνται εγκληματίες, βασίζεται στη χειραγώγηση μιας συγκεκριμένης ιδεολογικής αναπαράστασης της μητρότητας. Μια φτωχή έφηβη μαύρη ή Λατίνα που είναι ανύπαντρη μητέρα είναι ύποπτη για εγκληματικότητα απλώς και μόνο λόγω του γεγονότος ότι είναι φτωχή και έχει αποκτήσει παιδί «εκτός γάμου». Αυτή η διαδικασία ποινικοποίησης επηρεάζει τους νεαρούς άνδρες με διαφορετικό τρόπο, όχι ως πατέρες, αλλά περισσότερο λόγω μιας πιο συνολικής φυλετικής διάκρισης. Κάθε νεαρός μαύρος άνδρας μπορεί δυνητικά να χαρακτηριστεί ως εγκληματίας: μια άθλια εμφάνιση εξισώνεται με τον εθισμό στα ναρκωτικά, κι απ' την άλλη μια κομψή και ακριβή αυτοπαρουσίαση ερμηνεύεται ως διακίνηση ναρκωτικών. Ενώ μπορεί να φαίνεται ότι αυτή η διαδικασία ποινικοποίησης είναι άσχετη με την κατασκευή των πολιτικών της αναπαραγωγής, εδώ υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις για την επέκταση της μονογονεϊκής μητρότητας στις κοινότητες των μαύρων και των Λατίνων. Το 25% των Αφροαμερικανών ανδρών στις φυλακές και τα σωφρονιστικά καταστήματα¹⁰, για παράδειγμα, το βρίσκουν φυσικά δύσκολο, ακόμη και με μια έμμεση έννοια, να εμπλακούν σε οποιαδήποτε σημαντική γονική μέριμνα.

Εξετάζοντας μερικούς από τους τρόπους με τους οποίους ο ρατσισμός -και η ταξική προκατάληψη- συγκροτούν τις σύγχρονες πολιτικές της αναπαραγωγής, προτείνω ότι υπάρχουν πολλά ανεξερεύνητα σημεία από τα οποία μπορούμε να επαναπροσδιορίσουμε τα ζητήματα αναπαραγωγής. Δεν είναι πλέον αποδεκτό να θεμελιώνουμε μια ανάλυση των πολιτικών της αναπαραγωγής σε μια εννοιολογική κατασκευή της «γυναίκα» ως φύλου. Δεν αρκεί να υποθέτουμε ότι τα θηλυκά όντα των οποίων τα σώματα διακρίνονται από κόλπους, ωοθηκικούς σωλήνες, μήτρα και άλλα βιολογικά χαρακτηριστικά που σχετίζονται με την αναπαραγωγή θα πρέπει να είναι σε θέση να διεκδικούν τέτοια «δικαιώματα» για την άσκηση ελέγχου επί των διαδικασιών αυτών των οργάνων, όπως το δικαίωμα στην έκτρωση. Οι κοινωνικές/οικονομικές/πολιτικές συνθήκες που καταπιέζουν και περιθωριοποιούν τις γυναίκες διαφόρων φυλετικών, εθνοτικών και ταξικών καταβολών, μεταβάλλοντας έτσι τον αντίκτυπο των ιδεολογικών αντιλήψεων για τη μητρότητα, δεν μπορούν να αγνοηθούν χωρίς να επιβεβαιώνουν τις ίδιες δομές κυριαρχίας που έχουν οδηγήσει εξ' αρχής σε τέτοιες διαφορετικές -αλλά συναφείς- πολιτικές αναπαραγωγής.

Εν κατακλείδι, θα επισημάνω ορισμένους από τους στρατηγικούς αστερισμούς που θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν για την αναδιαμόρφωση μιας ατζέντας αγώνων για την αναπαραγωγή. Δεν παρουσιάζω τα παρακάτω σημεία ως έναν εξαντλητικό κατάλογο τέτοιων στόχων, αλλά περισσότερο προσπαθώ να κάνω μια νύξη σε μερικά από τα σύγχρονα ζητήματα που απαιτούν περαιτέρω θεωρητική εξέταση και πρακτική/πολιτική δράση. Ενώ τα πολλαπλά πεδία στα οποία τα νόμιμα δικαιώματα των γυναικών στην έκτρωση δέχονται επί του παρόντος επίθεση και διαβρώνονται, μπορούν να εξηγήσουν την ανάδειξή τους στο προσκήνιο αυτού του αγώνα, η αποτυχία να εξασφαλιστεί η οικονομική προσβασιμότητα του ελέγχου των γεννήσεων και των εκτρώσεων έχει εξίσου σημαντικά αποτελέσματα στην αναπόφευκτη περιθωριοποίηση των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων των φτωχών

γυναικών. Όσον αφορά ένα συναφές ζήτημα, το «δικαίωμα» και η πρόσβαση στη στειρώση είναι σημαντικά, αλλά και πάλι, είναι εξίσου σημαντικό να εξετάσουμε εκείνες τις οικονομικές και ιδεολογικές συνθήκες που ωθούν προς τη στειρώση ορισμένες γυναίκες, στερώντας τους έτσι τη δυνατότητα να αποκτήσουν και να αναθρέψουν παιδιά σε αριθμό που οι ίδιες επιλέγουν.

Παρόλο που οι νέες τεχνολογίες αναπαραγωγής δεν μπορούν να ερμηνευθούν ως εγγενώς θετικές ή ότι παραβιάζουν τα αναπαραγωγικά δικαιώματα των γυναικών, η πρόσδεση των τεχνολογιών στα σχέδια κέρδους των παραγωγών και των διανομικών τους οδηγεί σε μια εμπορευματοποίηση της μητρότητας που περιπλέκει και βαθιάίνει τις σχέσεις εξουσίας που βασίζονται στην τάξη και τη φυλή. Ωστόσο, πίσω από αυτό το πάντρεμα της τεχνολογίας, του κέρδους και της διεκδίκησης ενός ιστορικά παρωχημένου αστικού ατομικισμού, βρίσκεται το κρίσιμο ζήτημα του δικαιώματος κάποιος στον καθορισμό του χαρακτήρα της οικογένειάς της. Η επίθεση σε αυτό το «δικαίωμα» -ένας όρος που έχω χρησιμοποιήσει ο οποίος δεν είναι, ωστόσο, μη-προβληματικός- εμπλέκεται στην ιδεολογική επίθεση κατά της μονογονεϊκής μητρότητας καθώς και στην ομοφοβική άρνηση του να αναγνωριστούν οι λεσβιακές και ομοφυλοφιλικές οικογενειακές διαμορφώσεις - και κυρίως στην επίμονη άρνηση της επιμέλειας (παρόλο που ορισμένες αλλαγές έχουν επέλθει) σε λεσβίες με παιδιά από προηγούμενους γάμους ετερόφυλων ζευγαριών. Αυτός είναι ένας από τους πολλούς τρόπους με τους οποίους ο σημερινός ιδεολογικός καταναγκασμός προς τη μητρότητα, που προσπάθησα να υψάνω σε όλα τα επιχειρήματά μου, έχει περαιτέρω απήχηση. Επιπλέον, αυτή η ιδεολογία της μητρότητας συνδέεται με μια πεισματική άρνηση των ίδιων των κοινωνικών υπηρεσιών που χρειάζονται οι γυναίκες για να κάνουν ουσιαστικές επιλογές για να αποκτήσουν ή να μην αποκτήσουν παιδιά. Τέτοιες υπηρεσίες είναι η υγειονομική περίθαλψη - από την προγεννητική περίοδο έως τα γηρατειά - η φροντίδα των παιδιών, η στέγαση, η εκπαίδευση, η εργασία και όλες οι βασικές υπηρεσίες που χρειάζονται οι άνθρωποι για να ζήσουν αξιοπρεπώς. Η ιδιωτικοποίηση των οικογενειακών ευθυνών -ιδιαίτερα σε μια εποχή όπου επινοούνται τόσες πολλές νέες οικογενειακές διαμορφώσεις που ο ορισμός της οικογένειας εκτείνεται πέρα από τα ίδια της τα όρια- αποκτά όλο και πιο αντιδραστικές προεκτάσεις. Κι αυτός είναι ο λόγος που κλείνω με ένα σημείο εκκίνησης: την επανανοηματοδότηση της οικογένειας και των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων με όρους που κινούνται από το ιδιωτικό στο δημόσιο, από το ατομικό στο κοινωνικό.

9. Βλέπε Ellen M. Barry, "Pregnant Prisoners", Harvard Women's Law Journal, τ. 12 (1989).

10. Βλέπε Marc Maurer, *Young Black Americans and the Criminal Justice System: A Growing National Problem* (Washington, DC: The Sentencing Project, Φεβρουάριος 1990).